

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Архітектурний факультет

Кафедра образотворчого мистецтва і архітектурної графіки

(назва кафедри)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ПЕРШОГО БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

на тему:

Художня робота «Прийняття» (графіка) в інтер'єрі інклюзивного арт-хабу

Демченко Єлизавета Олегівна

(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю)

Київ 2025 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Архітектурний факультет
Образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри
Олена САФРОНОВА
”_____” _____ 2025 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР

Художня робота «Прийняття» (графіка) в інтер'єрі інклюзивного арт-хабу
(назва)

Я як здобувачка вищої освіти КНУБА розумію і підтримую політику закладу з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволена допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувачка Демченко Єлизавета Олегівна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

023 – Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
(спеціальність)

Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація
(освітня програма)

Група ОМ-21-1
Керівник: Творонович І.О.
(прізвище та ініціали)

Доктор філософії, PhD
(науковий ступінь, вчене звання)

Керівник: Пластара О. П.
(прізвище та ініціали)

Старший викладач
(науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: _____
(прізвище та ініціали)

Ідентичність підтверджую

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: архітектурний
Кафедра: образотворчого мистецтва і архітектурної графіки
Ступінь вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність: 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

Олена САФРОНОВА

”_____” _____ 2025 року

**З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВР**

Демченко Єлизавета Олегівна

(прізвище, ім'я та по батькові здобувачки)

1. Тема роботи Художня робота «Прийняття» (графіка) у художньо-декоративному оздобленні інтер'єру арт-хабу

затверджена наказом ректора КНУБА № 560/25 від 13.05.2025 року

2. Керівник роботи

Творонович Ігор Олександрович (докт. ф.)

Пластара Оксана Петрівна (Старший викладач)

(прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання здобувачем роботи до захисту 25.06.2025 р.

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Р. 1. Образотворче мистецтво та графіка. Теоретичні засади

Р. 2. Аналіз проектування арт-хабів. Обґрунтування проєктних рішень

Р. 3. Художня робота. Етапи та обґрунтування

Закінчення дод. 1

5. Графічний матеріал за розділами

Р. 1. Художні аналоги та історичний досвід графіки

Р. 2. Технічні креслення, творчі розробки, мудборди, аналоги елементів інтер'єру

Р. 3. Художні аналоги, художня робота, етапи виконання

Консультанти розділів кваліфікаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірив	
		дата	підпис
Розділ 1.	Творонович І.О., докт. ф.		
Розділ 2.	Творонович І.О., докт. ф.		
Розділ 3.	Пластара О.П., ст. викл.		

6.

7. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	14.05.2025 р.
Розділ 2.	28.06.2025 р.
Розділ 3.	18.06.2025 р.
Остаточне оформлення роботи	20.06.2025 р.
Перевірка роботи на плагіат	20.06.2025 р.
Попередній захист роботи на випусковій кафедрі	23.06.2025 р.
Направлення роботи на рецензування	23.06.2025 р.

8. Дата видачі завдання 21.02.2025 року

Зав. кафедри _____
(підпис)

Сафронова Олена Олексіївна
(ім'я та прізвище)

Керівник _____
(підпис)

Творонович Ігор Олександрович
(ім'я та прізвище)

Керівник _____
(підпис)

Пластара Оксана Петрівна
(ім'я та прізвище)

Здобувач _____
(підпис)

Демченко Єлизавета Олегівна
(ім'я та прізвище)

РЕЗЮМЕ (SUMMARY)		<i>Демченко Єлизавета Олегівна Demchenko Yelyzaveta (ПІБ здобувача українською та англійською)</i>	
<i>до кваліфікаційної випускної роботи здобувача:</i>			
ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема <i>(українською та англійською)</i>	<i>Художня робота «Прийняття» в художньо-декоративному оздобленні інтер'єру арт-хабу Artistic work "Acceptance" in the artistic and decorative decoration of the interior of the art hub</i>		
Освітній ступінь	бакалавр		
Факультет	Архітектурний		
Випускова кафедра	Кафедра Образотворчого мистецтва і Архітектурної графіки		
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація		
Освітня програма	Художньо-декоративне оздоблення інтер'єру		
Керівник	Творонович І. О.; Пластара О.П.		
Обсяг роботи:	<i>пояснювальна записка, стор.</i>	<i>розділів</i>	<i>креслень формату А3</i>
	71	3	14
Розділ 1	Образотворче мистецтво та графіка. Теоретичні засади. Було досліджено тему образотворчого мистецтва, історичні етапи розвитку обраної техніки- графіки.		
Розділ 2	Аналіз проектування арт-хабів. Обґрунтування проектних рішень. Досліджено історичний досвід проектування арт-просторів, зокрема арт-хабів, підведені підсумки особливостей оздоблення їх. Розглянуто важливість художньо-декоративного оздоблення як засобу підсилення філософських ідей.		
Розділ 3	Художня робота. Етапи та обґрунтування. Проведений пошук та аналіз аналогів художньої роботи, розроблена авторська техніка виконання та створена композиція, що відповідає задачам простору та підсилює візуальний діалог відвідувача з місцем.		
Висновки по роботі:	У дослідженні проаналізовано специфіку проектування арт-просторів та визначено значення художньо-декоративних елементів у формуванні цілісної стилістичної концепції та емоційної атмосфери інтер'єру. Проектна частина охоплює комплексну пропозицію дизайну інтер'єру арт-хабу з урахуванням функціонального зонування, колористичного рішення, освітлення, добору оздоблювальних матеріалів і		

	декоративних акцентів. Розроблене рішення об'єднує практичність із художньою виразністю, відповідає сучасним дизайнерським тенденціям, принципам зручності та запитам цільової аудиторії.
<i>Ключові слова:</i>	<i>Образотворче мистецтво, проектування, графіка, інклюзія, екологічні матеріали, простір</i>
<i>Keywords:</i>	<i>Visual arts, design, graphics, inclusion, environmental materials, area</i>

Здобувач: Демченко Є. О. /

Керівник: Творонович І. О./ Пластара О.П.

“ ___ ” _____ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ I- Образотворче мистецтво та графіка. Теоретичні засади	
1.1 Образотворче мистецтво. Теоретичні засади графічних технік	11
1.2 Історичний досвід та історія еволюції графічних технік	17
1.3 Сильові особливості, новітні течії, типологія та різновиди графіки	21
РОЗДІЛ II- Аналіз проектування арт-хабів. Обґрунтування проєктних рішень	
2.1 Інтер'єри арт-просторів. Етико-психологічні аспекти проектування. Використання екологічних матеріалів при проектуванні	26
2.2 Художньо-декоративне оздоблення арт-просторів. Історичний досвід ...	32
2.3 Етапи проектування. Проєктні рішення. Особливості планування та художньо-декоративного оздоблення інклюзивного арт-хабу, використані в атестаційній роботі	37
РОЗДІЛ III- Художня робота. Етапи та обґрунтування	
3.1 Аналіз художніх аналогів і прототипів творчої роботи	41
3.2 Зародження ідеї «Прийняття». Початок формування ескізів	40
3.3 Етапи виконання та аналіз результату. Пояснення композиційного рішення та розташування в інтер'єрі	43
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	47
ДОДАТКИ	51

ВСТУП

Образотворче мистецтво- невід’ємна частина життя. Воно оточує нас з усіх сторін та супроводжує протягом існування. Його вплив на сприйняття навколишнього світу абсолютно беззаперечний і може бути як локальним, так і масовим. Також психологія бачення через власну призму творів та формування загального соціального враження від роботи це дуже складна і обширна тема, яку я хотіла б зачепити у даній атестаційній роботі. Адже кожна людина унікальна, її мозок обробляє отриману візуальну інформацію незалежно, але є деякі правила, які ми можемо застосувати для превентивної аналітики майбутньої реакції аудиторії. Дослідження цього сприйняття може неабияк допомогти в оцінці доречності твору в певних обставинах. Власне, у цій атестаційній роботі маємо аналітичну частину підбору твору для певного середовища- інклюзивного простору для людей з фізичними вадами.

Актуальність теми: підбір та створення твору образотворчого мистецтва для оздоблення конкретного інтер’єру з використанням екологічних матеріалів, базований на людській психології; вирішення проблеми нереалізованості інклюзії в сучасному світі; колосальне і різке збільшення кількості людей з фізичними вадами внаслідок повномасштабної війни.

Мета роботи: дослідити вплив образотворчого мистецтва та використання екологічних матеріалів в інтер’єрі на побудову враження від місця, зрозуміти особливості сприйняття світу людьми з фізичними вадами:

1. З’ясувати етимологію формування соціального бачення роботи, зокрема в інтер’єрі;
2. Визначити спільні особливості сприйняття світу людьми з фізичними вадами та дослідити потреби та інклюзію;
3. Розкрити твір образотворчого мистецтва як спосіб впливу на загальну

атмосферу приміщення та формування атмосфери;

4. Оцінити роль мистецтва в художньо-декоративному оздобленні інтер'єру на прикладі конкретного випадку інклюзивного арт-простору для мистецьких заходів.

Атестаційна робота спрямована на вирішення проблеми нереалізованої інклюзії та відсутність достатньої кількості місць для проведення мистецьких заходів, які могли б відвідувати люди з обмеженими фізичними можливостями. Також зачеплено тему важливості соціалізації та залучення всіх груп населення та можливості реалізувати це все в одному просторі.

Художньо-декоративний елемент у вигляді картини являється напряму провідником спілкування між різними групами та має величезний вплив на подальший розвиток комунікації, настроїв, атмосферу в приміщенні. Метою роботи є дослідження та аналіз цих явищ, підведення певних підсумків та покращення життя людей сучасності.

Об'єкт дослідження: вплив твору образотворчого мистецтва в інтер'єрі інклюзивного арт-простору на загальне соціальне сприйняття місця та подальшу поведінку відвідувачів;

Предмет дослідження: етико-психологічні особливості художньої роботи, вписаної в інтер'єр інклюзивного арт-простору для людей з фізичними вадами, де проводитимуться мистецькі заходи.

Методи дослідження для розуміння впливу мистецької роботи в інтер'єрі були використані різноманітні, а саме:

1. Теоретичні методи- аналітична частина, обробка знайденої інформації, дослідження нормативно-правових документів, фотографій, статей, книг, виступів відомих діячів, контент-аналіз, а також вивчення проєктної документації й

фотоматеріалів, систематизація й структуризація здобутих знань;

2. Соціологічні методи- дослідження соціальних явищ за допомогою опитувань та особистої комунікації;

3. Практичні методи- проєктування та аналіз об'єкту дослідження, технологічний аналіз інтер'єру, створення твору образотворчого мистецтва;

4. Спеціальні методи- фотореєстрація етапів роботи над проєктом для подальшої структуризації в цілях презентації.

Моя робота має **наукову новизну** і ось в чому це полягає:

1. Загальнотеоретичний всебічний підхід до аналізу об'єкту;
2. Створення творчої роботи на основі цього підходу;
3. Аналіз проблем та пропозиції їх вирішення, що реалізовані в проєкті;
4. Зосередженість та націленість на потреби людей;
5. Розуміння особливостей витоків мого жанру мистецької роботи та їх реалізація з обширним аналізом

Структура і обсяг роботи:

Атестаційна робота містить вступ, три основні розділи, висновки, додатки, та список використаних джерел у кількості найменувань. Текстова частина становить: 42 сторінок, графічна частина 15 сторінок, додатки подані в кінці роботи.

РОЗДІЛ I – Образотворче мистецтво та графіка. Теоретичні засади.

1.1 Образотворче мистецтво. Теоретичні засади графічних технік.

Образотворче мистецтво- це дуже обширна та різноманітна галузь, яка включає в себе зображення в просторі та на площині. До першої категорії відноситься скульптура, до другої відповідно: графічні зображення, живопис, тощо [22].

Класифікації мистецтва трапляються різні. Перша класифікація була запропонована німецьким філософом Іммануїлом Кантом [6], [13]. Щоправда, це була класифікація в теоретичній площині, а не в практичній. Він у XVIII (18ст.) зазначив, що мистецтво може бути «вільне», або «механічне». Мав він на увазі естетично-практичне значення твору. Якщо воно несло практичність в собі, то він вважав його «механічним», якщо ж в основному воно приносило естетичне задоволення, то воно, на його думку, «вільне». Згодом більш чітку і систематичну класифікацію мистецтва запропонував Георг Вільгельм Фрідріх Гегель у своїй праці «Лекції з естетики». Він побудував ієрархію за рівнем духовної виразності і відокремлення від матеріального. Виглядало це наступним чином:

- Архітектура- найбільш матеріальне мистецтво з великою кількістю конструктивізму;
- Скульптура- порівняно з архітектурою, щось більш духовне, але все ще фізично відчутне явище;
- Живопис- щось, зображуюче внутрішній світ, досить абстрактне, але, знову таки, фізично відчутне;
- Музика- віддалене від матеріального, сприйняте самим лише слухом, духовно виразне;
- Література, зокрема поезія- найвища форма духовного мистецтва.

Згодом класифікувати мистецтво вирішив французький мистецтвознавець Етьєн Суріо у ХХ столітті. Він запропонував поділити мистецтво на дванадцять муз, а також вніс кінематограф в перелік мистецтв на рівні з іншими.

В сучасності ж, дослідникам звично поділяти мистецтво за видами і жанрами. Виокремлюють такі види: образотворче мистецтво, хореографічне мистецтво, музичне мистецтво, архітектурне мистецтво, літературне мистецтво, кінематографічне мистецтво, театральне мистецтво.

Але давайте детальніше розглянемо саме вид образотворчого мистецтва по жанрам. Архітектура, скульптура, живопис, графіка, декоративно-прикладне мистецтво- такі основні **категорії** прийнято виділяти. Протягом навчання ми були ознайомлені з усіма з них, тож цікаво розказати про кожну окремо [27].

Почнемо з **архітектури**.

Під час навчання в університеті ми ознайомились з архітектурним мистецтвом зі сторони проєктної графіки, креслення та історії. Архітектура являється в першу чергу наукою. Маю сказати, що досить складною і нюансною. Відповідальність на дуже високому рівні, залученість в житті людей також. Архітектор має бути багатозадачним і враховувати абсолютно всі можливі фактори. Це однозначно заслуговує поваги. Також не варто оминати вплив архітектури в цілому на стан людей. А що найцікавіше- підгрунття візуальної складової кожної архітектурної течії. У кожного ордеру, арки, балюстради, бази, пілястри, ордеру є історичне ідейне пояснення. Вважаю, що тут варто коротко заглибитись в основні етапи шляху до сучасної архітектури по періодам.

Античність. (близько 1000р до н.е.-476р н.е.)

Це про раціональну геометрію, символізм та монументальність. Основоположний ідеал гармонії і пропорції.

Середньовіччя. (близько 476р- 1492р)

Романський стиль- малі вікна, арки і товсті стіни. Готика- вертикальні напрями, стрілчасті арки, вітражі, летючі опори. Основоположне спрямування на духовний підйом і містицизм.

Відродження. (близько 1300-1600 рр)

Симетрія, перспектива, порядок, повернення до античних ідеалів та гуманістичне спрямування.

Бароко і Рококо. (близько 1600- 1780 рр)

Ефектність, рух форм, багатство декору, емоційність, театральність, динамічність. Відображення сили монархії та церкви.

Класицизм і неокласицизм. (близько 1750- 1830 рр)

Строгість, ідеалізація античності, раціоналізм. Ідея відображення сили державної влади і стабільності.

Романтизм. (близько 1800- 1850 рр)

Повернення до емоційності та оздоблювальних елементів.

Еклектика й історизм. (близько 1800-1900 рр)

Ідея пошуку національного стилю. Імітація старих стилів, контрастність.

Модерн. Ар-нуво. (близько 1890-1910 рр)

Асиметрія, декоративність, природні мотиви. Ідея та бажання відмовитись від історичних стилів.

Модернізм. (близько 1910- 1970 рр)

Раціональність, індустріалізація, відмова від декоративності, простота. Ідея функціоналізму та конструктивізму.

Постмодернізм. Параметризм. (близько 1970р - по сьогодні)

Гібридність, іронія, повернення до декору та індивідуалізація. Відмова від

універсальних істин модернізму.

Так внаслідок другої світової війни з'явилися нові парадигми у вигляді сталого розвитку, екологічності та інклюзивності. Стало характерним вписання природних елементів в міста та будівлі, на верхню сходинку важливості стала пішохідна доступність та популярності здобули смарт-міста.

Далі хотілося в зачепити не менш цікаву галузь- **живопис**. Під час навчання це був один з основних предметів, тож ми отримали багато годин живописної практики та ознайомились з різними техніками живопису: олійний, акварельний, акриловий, пастельний, гуашевий. А скільки ще попереду: енкастика(за допомогою фарб на основі воску), фреска, темпера.

В темі живопису [28] я б хотіла коротко пройтись по основним видам:

Станковий живопис- картини на полотні, картоні, дереві. Часто портрети, пейзажі, або й натюрморти

Монументальний живопис- розписи на стелях, стінах, фасадах будівель. Це можуть бути живописні фрески та мозаїки [23].

Іконопис- релігійний живопис, що найбільш поширений в православ'ї. Найчастіше виконується олійними фарбами, або темперою.

Декоративний живопис- застосовується для оздоблення інтер'єрів. Може бути виконаний в абсолютно будь-якій техніці.

Мініатюрний живопис- дрібний, деталізований живопис. Найчастіше використовується у книжковій графіці.

Якщо ж говорити не про види, а техніки- це вже метод висловлення кожного митця індивідуально. Особисто я, з живопису найбільше для себе виділяю акварельний. Мені подобається прозорість фарб, легкість зображення та багатошаровість. Також обожнюю варіативність: можна грати на контрастах і прописувати більш щільний шар, створюючи повну непрозорість, а можна прописати ефект прозорої тканини на

літньому вітерці. Акварель це щось про політ та приземлення і саме це мені відгукується.

Далі, нумо поговоримо про дещо більш матеріальне- про **скульптуру**.

Цей вид образотворчого мистецтва ми вивчили досить поверхнево, на жаль. І мій висновок був наступний: працювати в тривимірному форматі безмежно цікаво та специфічно. Ця культура сягає дуже давніх часів палеоліту. Тоді вона мала більш ритуальне значення. Одна з найвідоміших скульптур того часу- статуетка Венери, яка уславлювала жіночу здатність продовжувати рід. Датується найдавніша її знахідка 40-35тис. р. до н. е. Тобто можемо зробити висновок, що навіть примітивна людина мала жагу творити. Звісно, з того часу скульптура пройшла величезний шлях та значно змінилась як в ідейному, так і в технічному плані.

Якщо ж говорити про *види скульптур*, прийнято розрізняти наступні:

Монументальна скульптура- великі твори, часто пов'язані з публічними просторами, архітектурою. Це можуть бути скульптурні фонтани, як «Водограй» Ернеста Коткова, що знаходиться на Троєщині в Києві. Або ж пам'ятники, меморіали також яскраві представники.

Мала пластика- невеличкі скульптури, часо з металу, кераміки, або глини. Приклади: фігурки, медальйони, прикраси.

Рельєфна скульптура- зображення має фон, виступає, але залишається пов'язаним з фоном. Підвиди: барельєфи, горельєфи і контррельєфи.

«Кругла» скульптура- повністю об'ємна, не має фону, доступна до огляду з усіх боків. Античні статуї, сучасні монументи- яскраві представники.

Основні техніки створення скульптури це різьблення, ліплення, лиття, монтаж та асамбляж. Останнє найбільш поширено саме в сучасності, часто в форматі апсайклінгу- повторного використання.

Насправді в цьому лежить досить глибока концептуальна мета переосмислення

речей. А переосмислення це вже про глибину мислення. Ми беремо предмет і позбавляємо його звичної суспільству ролі, тобто деконструктивізуємо. Таким чином гайка, яка вчора тримала металеву конструкцію, сьогодні може бути оком в скульптурі. Це дуже класний мистецький феномен, до того ж сама культура апсайклінгу нас відсилає до сучасних загальнолюдських проблем з екологією. Зараз відбувається тенденція концентрації на екопроблемах, бо від цього залежить існування людства, та й усієї планети. Проблема гостра, проблема болюча і найсумніше в цьому її походження- людство. І ось відбувається спроба покращити становище на загальнолюдському рівні, а зробити це можна, на жаль, лише отримавши кількісний резонанс в мозку суспільства. Якщо людство хоче вижити, воно має діяти і звертати увагу досі несвідомих людей на те, що наша планета помирає і помирає досить швидко. Але повернемось до цього трошки пізніше.

Зараз я б хотіла поговорити про жанр моєї атестаційної роботи- **графіку** [29].

Якщо говорити про загальні теоретичні засади- основна особливість- двовимірність. Основні засоби- лінії, плями, штрихи, контрасти. А якщо говорити про контрасти, то це можуть бути як тональні контрасти, так і контрасти форм, кольорів (в основному у сучасності). Композиція, звісно ж, може бути і нюансною, залежить від мети та манери митця.

Які бувають види графіки?

Друкована (станкова)- гравюра, офорт, літографія, ліногравюра і тд. Техніка друку та відбивання.(рис.1.1)

Ручна (авторська) графіка- малюнок тушшю, олівцем, пером, фломастером і тд «в оригіналі»- не для друку (рис.1.2)

Книжкова графіка- оформлення книги як цілісного графічного твору. Включає в себе і шрифти, і ілюстрації, логотипи, обкладинку і тд. (рис.1.3)

Комп'ютерна графіка- зображення, створене за допомогою програм на ПК, в графічних редакторах. Дуже дотичне та межує з дизайном. (рис. 1.4) [5]

Прикладна графіка- плакати, постери, інфографіка, логотипи, етикетки, айдентика(рис. 1.5).

А як щодо *матеріалів*? Для графіки використовуються абсолютно різноманітні матеріали: Туш, пастель, вугілля, олівці, сангіна, сепія, фломастери, маркери, лайнери, друкарська фарба, крейда, білила і тд.

Насправді, саме різноманітність матеріалів та символізм змусили мене обрати графіку як основний метод вираження думки та спосіб розмови з глядачем.

1.2 Історичний досвід та історія еволюції графічних технік. Приклади.

Графіка- найстарший вид відтворення образу на будь-якій поверхні.

До прикладу, наскельні малюнки часів *палеоліту* [14]. 40 тис. років до н. е.- це ж фантастика! Давні люди використовували, глину, вугілля, вохру для створення зображень. Наразі є декілька теорій з приводу функціоналу та походження цих зображень: ритуальна, декоративна. Але більшість схиляється саме до ритуальної-буцімто це було пов'язано з певною ініціацією, або ритуалом перед успішним полюванням. Базується ця теорія на місцезнаходженні малюнків- більшість були розташовані в печерах, досить глибоко всередині, або біля місць багаття, а також була знайдена печера з купою позитивних та негативних відбитків долонь. Їх кількість та скупченість дає нам можливість судити про обряд ініціації та сакральність певного місця. Також історики кажуть, що дуже висока вірогідність того, що давні люди вірили, що малюючи тварин, вони переймають їх силу та певні їх характеристики. А враховуючи, що основним заняттям давніх людей було полювання- все стає логічніше логічного.

В *античності* графіка почала існувати в форматі розпису кераміки, мозаїк, архітектурних замальовок, монетах. Це була дуже деталізована і кропітка ручна графіка, з'являється вазопис та деякі майстри мають це за унікальне ремесло. В

матеріалах стабільно залишається глина та вугілля, вохра, а також з'являються нові органічні барвники- витяжки з рослин, комах. Щоправда, вони погано збереглися і виявились досить нестійкими.

А далі *Середньовіччя*- розвиток книжкової графіки і величезний скачок фантазії для митців. Мініатюри, ініціали, орнаментика для оздоблення книг в ручній графіці і розвиток гравюри в друкованій графіці. Одна з перших технік гравюри була ксилографія- гравюра на дереві, бо вона дозволяла масово тиражувати тексти та зображення. Також починають з'являтися перші плакати.

І ось гравюра набуває найбільшого розквіту- епоха *Відродження*. З'являється літографія, офорт. З'являються впізнавані митці- Альбрехт Дюрер та Мартін Шонгауер. Завдяки їх гравюрам на металі та офортам, завдяки технічності та майстерності цих робіт гравюра перестає бути просто засобом тиражування і стає окремим виглядом естетичного задоволення. Наукові праці, карти також використовують техніку гравюри в цей час, але вже як тиражований об'єкт. Щира порада споглянути визнані шедевральні роботи Дюрера «Руки в молитві»(рис. 1.6), «Великі страсті» «Носоріг»(рис. 1.7) та інші, щоб запевнитись в відсутності гіперболізації захвату і виключити суб'єктивність. З такою ж метою раджу поглянути на «Христос на хресті з чотирма ангелами», «Благовіщення»(рис. 1.8), «Мадонна з немовлям» Мартіна Шонгауера.

Вже в період бароко [35] та класицизму графіка стає ще більш виразна. Переважає техніка офорту, мецотінто, акватінто. На останніх двох хотілося б трошки зупинитись, бо для мене вони стали відкриттям. Обидві техніки належать до глибокого друку на металевих пластинах. Мецотінто- спочатку вся поверхня пластини наколюється до глибокого стану, а потім місця, які мають бути світлими відшліфовуються. В результаті маємо дуже м'який ефект, навіть трохи подібний до олійних фарб. З особливостей- складно зробити багато копій, бо пластина швидко

зношується. Акваінто- металеву пластину посипають асфальтовим порошком, або смолою, потім нагрівають для їх рівномірного прилипання, після цього це все занурюють у кислоту для утворення заглиблень, попередньо наносячи лак на ділянки, які мають залишитись світлими. Результат подібний до акварельної техніки. Часто комбінується з офортом, використовується для тіней та інших м'яких елементів. З цих часів майже кожен знає геніального майстра світлотіні-Рембрандта. Власне, він часто комбінував техніку сухої голки, офорта з акваінтом. Прикладом його гравюр є Автопортрет 1639р(*рис 1.9*), «Святий Джеремі читає в італійському пейзажі» 1635р.

У добу Просвітництва графіка продовжує набувати все більше функціональності з розвитком науки, освіти та друкарства. В цей же період з'являється літографія, як більш дешевий і зручний аналог гравірування. За допомогою неї графіка стає масовою, створюються плакати, політична та соціальна графіка. Представник цього часу та техніки літографії- Франціско Гойя. Він використовує мистецтво, щоб критикувати суспільство, доносити жах війни. Легендарна його серія робіт «Капрічос», де кожна робота варта уваги і годинних споглядань. (*рис. 1.10*)

19ст.- реалізм і романтизм. Графіка відповідна. Розвивається карикатура, ілюстрація та з'являється реклама. Митці зображують побут, працю, міське середовище. Це час контрастів, де Дом'є створює політично сатиричні образи («Віктор Гюго» 1849р) (*рис. 1.11*), а в цей же час Едгар Дега зображує витончених танцівниць у русі («Танцівниця. Фігура зі спини» 1878р) (*рис. 1.12*)

У 20 ст. відбувається дуже багато потрясінь для світу: революції, війни, наукові відкриття та технічний прогрес. У мистецтві відбувається зміщення фокусу з академізму та реалізму. Відповідно, й графіка переходить від візуального оздоблення до ідейності. Перша мистецька революція- авангард. З'являється кубізм, футуризм, абстракціонізм. Митці прагнуть показати світ не таким, яким він

здається, а таким, як люди його відчують. Початок 20ст.- це про пошук мистецької мови. Середина 20 ст.- масова культура, реклама, айдентика, ілюстрації товарів і масовість графіки, вона перестає бути мистецтвом. Саме це сприяє виникненню поп-арта. Проти комерціалізації, борючись з навколишнім його ж методами. Паралельно розвиваються графічні політичні постери, що супроводжують протести і графіка наче повертає собі мистецько- протестну функцію.

Кінець 20 ст. хотілося б виділити в окремий абзац, адже саме в цей час з'являються перші графічні редактори та цифрова графіка. Adobe Illustrator, Corel draw, Adobe Photoshop- нові інструменти в руках графічних дизайнерів. З'являється векторна графіка і, як наслідок, айдентика стає не примхою, а необхідністю для кожної компанії. Тим часом традиційні методи у вигляді офорту, гравюри, трафарети і тд. Відходять на другий план.

У нашому, 21 ст. графіка являється вже всюдисущою, вона формує реальність, а не просто її доповнює. Візуальна мова є основною та універсальною зараз [34]. Інтуїтивність та зрозумілість стають основними вимогами для дизайн-графіки. Говоримо ми про дизайн саме тому, що цифрова графіка зараз одна з найпопулярніших. Але не зважаючи на цифровізацію, інтерес до традиційних графічних технік не зникає. Просто вони стають естетичним вибором митця. Традиційна графіка- так прийнято нині називати методи творення графіки не в цифровому просторі. Зазвичай це свідомий вибір задля «відчуття матеріалу», або форма протесту проти тиражування цифрової графіки. Митці наголошують на унікальності кожного твору їх мистецтва, на глибині зображаемого та на перенасиченні цифровим.

А також, я б хотіла зачепити тему генеративної графіки, яка здобула дуже високу популярність за останні роки. Це графіка, створена штучним інтелектом, яка стає технічніше та краще щодня. Такою графікою може керувати будь-хто без особливих навичок та умінь. І тут виникає досить спірне питання з приводу авторства та

позитивності даної ніші. Штучний інтелект може використовуватись як повноцінний виконавець? Особисто мене трошки відштовхує ця тема. Штучний інтелект, на мою суб'єктивну думку, може бути джерелом натхнення, ідейним генератором, або й помічником, також він може конструктивно критикувати та всіляко підтримувати, допомагати, але використовувати його як головний метод творення на мою думку неправильно. Щось може замінити мозкову діяльність людини, але ніщо не може відчутти емоцію та світ навколо так, як це робить людина. Тому відповідаючи на питання, чи замінить штучний інтелект митців, моя відповідь завжди однозначна- доки в нього нема емоцій, ні. Натомість, як я і сказала раніше, він може бути фундаментом для творчих робіт, або й навпаки вишенькою на тортіку. Але творчими вони будуть лише. Якщо наділити їх загальнолюдським.

1.3 Стильові особливості, новітні течії, типологія та різновиди графіки.

То чим же графіка відрізняється від інших жанрів? Розгляньмо її стильові особливості.

Перша- лінійність.

Основна риса у графіці- домінування лінії. Вони можуть бути абсолютно різні за характером- плавні, різкі, чіткі, від цього залежить ритм композиції та сприйняття її глядачем, звісно ж. Конттури, штрихування, крапки- це все лінійні засоби, які часто використовуються в графічних роботах. Сучасній графіці більш притаманні різноманітні кольорові лінії, а більш давній- монохромні.

Друга- стримана кольорова палітра.

Графіка використовує метод впливу на глядача за допомогою форми, ритму. Тому надмірна живописність тут буде недоречна і відволікатиме увагу на гру кольорів. Існують окремі випадки, коли це використовується митцем, але радше як виключення, ніж правило. Графіка може використовувати кольори в декоративних цілях, але основна увага глядача має бути прикута до форм та ліній. В сучасності колір використовується досить часто і моя атестаційна робота також одна з них. Але

поговоримо про це також трохи пізніше.

Третя- *Стилізація*

В графіці форми часто можуть бути стилізованими. Адже стилізація- графічний метод підсилення певних характеристик об'єкту. Ми можемо акцентувати увагу на якійсь конкретній характеристиці об'єкту, який зображується. Більше того- ми можемо графічним методом надати об'єкту невластиву форму, викликавши у глядача емоцію, що є також дуже важливим аспектом спілкування митця зі світом. Загалом, можна сказати, що саме в графіці стилізація є найбільш доречна та найбільш акцентна, що і є ще однією її стильовою особливістю.

Четверта- *Композиційна чіткість* [36]

Повертаючись до лінійності, як основного методу вираження- не всупереч їй має бути і композиція. Чітка, легко зчитувана і зрозуміла глядачеві в форматі класичної графіки. Звісно, бувають і виключення, де неясна композиція впливає на глядача, створюючи дисонанс у сприйнятті і саме це є ще одним «графічним» методом спілкування, але в класичному, загальноприйнятому форматі графіки глядач має зчитати концепцію з першого погляду.

П'ята- *Текстурність*

Графіка використовує текстурність для створення глибини, обсягу та настрою роботи. Штрихи, лінії, крапки і плями, клякси туші- засоби творення, які мають кожна свій характер. Навіть в розрізі банального засобу лінії- ми можемо надати їй абсолютно різного характеру: вона може бути ніжною, пивною, візуально напівм'якою і навіть напівпрозорою, а може бути чіткою прямою, ламаною гострою, злою та агресивною. Лінія може виражати емоцію і текстуру, як і будь-який інший засіб творення графіки. Зазвичай регуляція текстури відбувається за допомогою технічних особливостей техніки, в якій працює художник-графік. Окрема історія це поєднання цих текстур між собою. Найпрекрасніше, коли глядач розуміє, що саме ця м'яка текстура контрастує з саме з цією твердою і уявляє це плетіння плюща по

цегляній стіні тактильно.

Шоста- *Технічна специфіка*

Як я згадувала абзацом вище, технічні властивості кожної графічної техніки мають вплив на всю зображувану графіку та безпосередньо на характерність зображення. Туш і пензель створює плавність та своєрідну «живописність», а ліногравюра-чіткість і площинність.

Сьома- *Функціональність*

Часто графіка має функціональне призначення- ілюстративність, дизайнерська функція, або й інформаційна. Її особливість в тому, що графічний стиль підпорядковується меті.

В форматі сучасності [21], [24] виникають, звісно ж, *нові течії графіки*, нові методи творення та нові теми для обговорень, адже час не стоїть на місці. Далі детальніше розглянемо декілька з них:

- *Пост-інтернет графіка*

Це напрямок, який виник, як можна здогадатись, під впливом мережі інтернет. Він реагує на культуру мемів, діджиталізації та соцмереж. Основна її особливість-цифрове походження, колажування, естетика візуального шуму, глітчів, 3д зображень. Часто митці переносять об'єкти з цифрової форми в реальність; (рис. 1.13)

- *Неоекспресіонізм, цифрова ілюстрація*

Це напрямок, який поєднує експресивну подачу з цифровими техніками. Для неї характерна певна «дитячість»- використання простих композицій і форм, яскравих кольорів, атмосфери графіті (рис. 1.14)

- *Контемпорарі гравюра та принтмейкінг*

Це повернення шовкографії, офорту, ліногравюри в ранг найпопулярніших технік творення серед митців. Але, звісно, ж з новими сенсами, матеріалами. В теперішній час це дуже часто комбінування цифрової техніки з традиційною, доповнення

цифрового ручною технікою, або й навпаки- доповнення ручної техніки цифровим. Це створює дуже цікавий візуальний ефект та дає широкі можливості для творчості;(рис. 1.15)

- *Концептуальна графіка*

Графіка як носій ідеї філософського вираження митця. Коли концепція не зчитується з першого погляду, а викликає питання і саме за рахунок цього існує. Я фанатка цього напрямку та, на мою думку, належу до нього. Один з перших моїх ескізів для атестаційної роботи був таким. Особливість в тому, що концепт виступає вище за технічність та несе в собі якусь життєво важливу для митця думку. Концепт може проглядатись «між рядків» зображення, а зображення обов'язково містить концептуально важливі елементи. В моєму ескізі це були собаки, як символ інклюзуючого елементу та метод погляду на світ; (рис. 1.16)

- *Ілюстрація як арт-форма*

Напрямок про те, що сучасна графіка в форматі ілюстрацій- повноцінна форма мистецтва, яка може жити в галереях, арт-просторах та на різних інтернет-платформах. Дуже часто наділена глибоким символізмом та межує з живописом;(рис. 1.17)

- *Графіка в AR, VR*

Графіка в альтернативній та віртуальній реальностях. Цікавий напрямок, який виносить графіку з площини та дає можливість творити в усіх осях простору. Неймовірно цікавий та неосяжний напрямок (рис. 1.18).

Якщо ж говорити про *типологію та різновиди* графіки, то потрібно розглядати різні частини.

За технікою виконання графіку поділяють на ручну/авторську, друковану/тиражну.

В свою чергу ручну поділяють на олівцеву, акварельну, туш і перо/пензель, сухий матеріал.

Друкована/тиражна ділиться на високий друк (ліногравюра, дереворит), глибокий друк(офорт, суха голка, мецо-тинто), плаский друк (літографія, шовкографія) та

цифрову (комп'ютерна репродукція або авторський принт).

За способом створення ділять на традиційну та цифрову. А цифрову ділять в свою чергу на растрову та векторну. В растровій зображення будується пікселями, а у векторній кривими і контурами.

За функціональним призначенням графіку прийнято поділяти на прикладну (вона ж ужиткова) та образотворчу (вона ж мистецька). До прикладної належать: архітектурна графіка (ескізи, візуалізації), книжкова (оформлення, шрифти, обкладинки), інформаційна (пиктограми, інфографіка), рекламна графіка (пакування, вивіски, плакати).

За змістом і художнім методом графіка буває: реалістична (правдоподібно передає форму, простір), стилізована (з використанням спрощення форм, декоративністю), абстрактна (безпредметна та емоційна), наративна (містить, сцену, персонажів, сюжет, часто комікс або ілюстрація), концептуальна (ідея важливіша за візуальність).

Варто зазначити, що різні типи графіки можуть бути поєднані в одній роботі. Тобто, вони не є взаємовиключними.

Підсумовуючи цей розділ, хотілося б сказати, що графіка це дуже актуальна категорія образотворчого мистецтва, яка незмінно користується попитом серед митців та глядачів. Вона неймовірно різноманітна та цікава, має довжелезну історію розвитку та становлення і, до того ж, у зв'язку з розвитком технологій, ми можемо споглядати за її динамічним розвитком та появою нових напрямків зараз. Вона має купу методів творення та дає митцю нескінченний простір для фантазії, за що й отримує відклик у багатьох серцях та мозках.

РОЗДІЛ II- Аналіз проектування арт-хабів. Обґрунтування проєктних рішень

2.1 Інтер'єри арт-просторів. Етико-психологічні аспекти проектування. Використання екологічних матеріалів при проектуванні

Арт-простір- завжди багатофункціональне середовище для митців, мистецьких заходів. Це окремий маленький світ, який живе поза часом і простором, так само і функціонує.

Це може бути галерея, виставкова зала, мистецька резиденція, студія, культурний центр, освітній майданчик, урбаністична інтервенція або й вуличний арт-простір, а також арт-хаб або креативний хаб. Всі вони мають певні спільні риси, які були враховані при проектування таких місць [37]. Давайте трохи заглибимось у *функціональні особливості* їх інтер'єру.

Він має бути:

- Трансформаційний;
- Відкритий;
- Мультимедійний;
- Інклюзивний.

А тепер повернемося до кожного пункту окремо.

Трансформаційний- арт-простір має бути адаптивний, бо митці це люди, які мають досить динамічне мислення та в окремих випадках різко потребують змін навколо для підтримки творчої діяльності. До того ж, простір зазвичай є сенс робити широкоспрямованим- для всіх митців та напрямів образотворчого мистецтва. Для різних технік потрібні різні умови і , відповідно, люди мають мати можливість її адаптувати під мистецький захід. Тобто важливе мобільне зонування та можливість

легкого перепланування під різні події (виставки, майстер-класи, перформанси, лекції).

Відкритий- великі вікна, великі площі та прозорі перегородки- це важливо, бо арт-простір це місце для мистецької комунікації. Відкритість- це не дизайнерська примха, а психологічно базоване рішення. Вона сприяє випадковим зустрічам, які провокують «співтворення», що так важливе для митців. Також глядач не відчуває себе зайвим, а ще має можливість сприймати твір мистецтва (якщо це галерний простір) не тільки фронтально, а може обрати для себе зручну точку споглядання. З відкритістю краще відчувається ритм та композиція всього середовища, інсталяція може взаємодіяти між собою через простір, що теж дуже круто та відкриває безліч можливостей.

Мультимедійний- це вже опціональна рекомендована функція сучасного проектування. Вона включає в себе залучення новітніх технологій в оздоблення та функціонал приміщення- проектори, інтерактивні дошки, екрани, світло, тощо. Це відкриває широкі можливості та може класно зіграти при оздобленні.

Інклюзивний- максимально безбар'єрний доступ, зручна, інтуїтивна навігація та адаптивність. Варто розуміти, що наразі важко інклюзувати всі групи населення в простір, тому найчастіше люди концентруються на одній з груп- люди з фізичними вадами, нейронетипові люди, ЛГБТіК спільнота, ВПО, УБД, літні люди. Важливо розуміти, що ці групи не є взаємовиключними, а також важливо не тільки зробити доступність для них як глядачів, але й давати можливість митцям, що належать цим групам демонструвати свою творчість тут. Інклюзія- це ціннісна основа, яка є основоположною для формування емпатичного та доброго суспільства. Важливо розуміти, що повну безбар'єрність створити неможливо, але зменшити існуючі бар'єри необхідно- це аксіома.

В розрізі *дизайну* також є певні *особливості*:

- Мінімалізм та/або нейтральність;
- Контрастне зонування;

- Індивідуальність та креативність;
- Живі елементи;
- Індустріальний стиль.

У кожного з пунктів є обґрунтування:

Мінімалізм та/нейтральність- загальноприйнята тенденція в арт-просторах, хоча бувають і виключення. В галерейному просторі має бути концентрація на вираженні мистецької думки та можливість голосно її озвучити. Бетон та метал як базовий матеріал.

Контрастне зонування- зони мають бути легко впізнавані- зона експозиційна, для релаксу, комунікаційна та творча. Для цього використовують кольори, або світло.

Індивідуальність та креативність- речі, які формують досвід відвідувачів, показують характер місця та його мету, створюють естетичний діалог. За допомогою авторських меблів, креативних елементів, або індивідуально унікальних речей можна донести відвідувачеві філософію та функціональне призначення місця.

Живі елементи- рослини, тактильні поверхні та текстиль створюють емоційно-безпечне відчуття у відвідувачів. Це важливо враховувати. Мозок людини готовий широко дивитись на світ та сприймати й обробляти інформацію найефективніше у відчутті безпеки та стані спокою. Тактильні елементи, контраст текстур , що викликає бажання чіпати це все руками- дуже позитивний результат в арт-просторі для емоційного розслаблення відвідувачів.

Індустріальний стиль- дещо дуже популярне серед арт-просторів. Це опен спейс, поєднання текстури дерева з металом, «голі» стіни і природні матеріали. Звісно ж, також має психологічне пояснення, подібне до пункту «відкритості», озвученого вище.

Так плавно ми підходимо до *етико-психологічних особливостей проектування арт-просторів*. Нумо говорити про них детальніше. Що в себе взагалі включає «етико-психологічний підхід до проектування»?

- Психоемоційне сприйняття простору;
- Етична взаємодія з людиною (human oriented);
- Формування емоційного зв'язку;
- Зонування відповідно до психологічних потреб;
- Етична естетика.

Це про створення турботливого, відповідального і комфортного середовища, яке поважає та враховує різність, сприяє безпеці, підтримує творчість та формує діалог між людиною та мистецтвом. [1]

Психоемоційне сприйняття простору:

Відчуття безпеки створюється простором, комфортним для психіки. Візуально не перевантаженим, сенсорним, бажано з теплим, не надто яскравим освітленням, де тепло. Не менш важлива в цьому система вентиляції та кондиціонування повітря, бо людині також має бути комфортно дихати. Обов'язкова наявність зони відпочинку, спокою і тиші. Адже варто враховувати, що комунікаційні можливості у всіх людей різні та кількість комфортної соціальної активності у всіх різна. Кольорова палітра має сприяти відкритості та рефлексії, тому варто уникати кислотно-яскравих кольорів та рухатись в напрямку природних- зелений, синій, коричневий і тд. Людина все таки це частина живої природи, а психіка людей сформована генетично з часів техногенно неактивних. Тобто тут працюють базові потреби відчуття безпеки

тварин- знаходиться в природньому зрозумілому середовищі. Підлога- тверда поверхня, а стіни не як замкнутий простір, а як простір безпеки і так далі. Природні кольори, природнє освітлення, плавні форми, нейтральні тони з акцентами.

Етична взаємодія з людиною:

Повага до особистості та самовираження має випромінювати простір для факту етичності. Він має не лише приймати людину, а й підтримувати її право і бажання бути собою. Серед важливих аспектів- етичний підхід до контенту. А саме попередження біля потенційно-тригерних творів мистецтва на чутливі теми, контекстуалізація. А ще сюди відноситься інклюзія- створення максимально можливих умов безбар'єрності для абсолютно різних груп населення та меншинств. Звідси впливає повага до різних ідентичностей- небінарні туалети, відсутність дискримінаційного символізму, нейтральні вивіски.

Формування емоційного зв'язку:

Арт простір має бути емоційно дружнім. Створити такий ефект допомагають, знову ж таки, природні матеріали, округлі форми, інтерактивні елементи, та іноді навіть вказівники. Людина має почуватись частиною простору з почуттям зацікавленості та включення в простір та відчувати інтерес, а не тиск.

Зонування відповідно до психологічних потреб:

Як я вже казала раніше, існують різні типи людей та темпераменти. Базово взяти інтровертивний і екстравертивний тип мислення. Всім потрібні різні умови. То як же поєднати настільки різні умови в одному просторі? Створити зони активності, зони усамітнення та зони перехідні. Активності- для спілкування, подій, дискусій. Усамітнення-для перегляду, тиші, рефлексії. Перехідні- для адаптації, де людина налаштовується на певний простір.

Етична естетика:

Це про відповідальний дизайн, який не агресує, враховує ментальне здоров'я відвідувачів, поважає контекст, уникає символіки, яка може спричинити негативні травматичні спогади [31]. Останнє особливо актуально в умовах повномасштабної війни, яка спричинила раптове збільшення людей з ПТСР (посттравматичний синдром). Війна зачепила всіх і кожного, а найбільше учасників бойових дій. Це величезне навантаження на психіку і важливо це враховувати при проектуванні середовища будь-якого середовища зараз.

Варто зазначити *важливість використання екологічних матеріалів* при оздобленні будь-якого середовища, насправді. Але найпоширеніше вони застосовуються саме в арт-просторах, адже саме тут важлива не лише функціональність, а й філософія простору.

Чому це важливо?

- У 2024р було зафіксовано рекордний перегрів за десятиліття. Це підтверджує відсутність уповільнення глобального потепління;
- Біомаса комах зменшилась на 76%. Це становить пряму загрозу для екосистем та продовольчої безпеки;
- У серпні 2022р в річці Одра загинуло понад 100 тонн риби через токсичне цвітіння водоростей, спричинене глобальним потеплінням та стоком сільськогосподарських відходів. З тієї ж причини у 2020р загинуло понад 350 слонів в Окванго;
- Стійкі токсичні речовини були виявлені в 31% ґрунтових вод, в атмосфері, в дощовій воді, снігу та навіть харчових продуктах.

А це лиш маленька частка екологічних досліджень за останні 10 років. Наша планета потребує змін і негайних, свідомості від всіх і кожного, для того, щоб вижити [10].

Що ми можемо зробити в розрізі *екологічних матеріалів*? [4], [30].

- Використовувати натуральне дерево, бамбук, або «еко-дерево» (FSC-сертифіковане дерево, перероблена деревина, фанера без формальдегіду);
- Глина, кераміка, штукатурка на глиняній основі;
- Натуральний текстиль- льон, бавовна, шерст, джут. Пофарбовані природними барвниками;
- Камінь та бетон- локальні кам'яні породи, або бетон з домішками вторсировини. Можна застосувати для стільниць, підлоги, акцентних елементів;
- Перероблені матеріали- пластик, дерево, скло в форматі меблів, арт-об'єктів, або декоративних елементів.

Наша планета- це наша відповідальність. Ми маємо її берегти, особливо коли її екологічний стан змушує бажати кращого.

2.2 Художньо-декоративне оздоблення арт-хабів. Історичний досвід

Якщо ж говорити про арт-хаби та їх художньо-декоративне оздоблення, потрібно враховувати багато факторів. Це місце, яке створюється для навчання, спілкування, проведення мистецьких подій та для творчості. Відповідно простір має давати відчуття залученості, а художньо-декоративне оздоблення має бути натхненним та глибоко осмисленим. [40]

Що ж відноситься до художньо-декоративного оздоблення інтер'єру? Художня розстановка меблів, вибір матеріалів та кольорової гами, створення індивідуальних, унікальних елементів інтер'єру, вписування авторських картин, які візуально та концептуально підходять простору та життєві принципи та принципи естетики, закладені в усе навколо. Це не просто поставити все по ДБН, а ще й вкласти в це діло часточку себе.

Арт-хаби- простори, які виникли досить давно. [9] *Історичний досвід* створення арт-хабів тісно пов'язаний з розвитком авангардного мистецтва, соціокультурних змін

та урбаністики. Створення таких просторів- не тренд, а віддзеркалення потреби митців в середовищах для творчості, експериментів, діалогу. Нумо розглянемо це явище детальніше *за періодами*:

- *Богемні майстерні та ательє (19-поч.20ст.)*

Локаційно- Париж, Відень, Нью Йорк, Мюнхен.

Простір, створений як центр інтелектуального життя митців, спільний для творчості та комунікації, колыска модерну, мистецьких революцій і творчого бунту. Яскраві представники його жильців: Пікассо, Брак, Аполлінер, Густав Клімт, Коломан Мозер та інші.

Це був простір, де різні митці разом живуть і працюють, спілкуються, влаштовують вечори дискусій, перформанси. Часто вони були розташовані в дешевих районах міста, або й на горищах, на околицях. [3]

Але що ми можемо сказати про особливості інтер'єру тих часів? Спільна риса, притаманна всім з них- великі вікна та світлові люки, багато природнього світла. Меблі були хаотичними, випадковими, іноді саморобні, або вживані. Відсутнім був і надмірний декор- лише практично корисні речі- мольберти, пензлі, гіпсові фігури, драбини, дзеркала, полотна. Також часто можна було зустріти речі, які могли стати джерелом натхнення- старі завіси, роялі, реквізит з театрів. Що цікаво, часто митці самостійно розписували стіни, прикрашали їх власними роботами, афішами, вирізками з журналів. Часто митці жили не в найкращих умовах: опалення- пічки на вугіллі, періодично були відсутні вбиральні, або й комунікації. Простір був аскетичним та живим. Головне в ньому- творчий вогонь, а не комфорт.

Наприклад:

Інтер'єр Ательє Ван Гога в Арлі- жовті стіни та функціональне, просте середовище; Майстерня Клімта- суміш театральної естетики та сецесії (відгалуження модерну).

Як пишуть в багатьох джерелах, богемні майстерні запам'ятовувались не лише своїми функціями та імпровізованим інтер'єром, а й «духом свободи», що панував в них. [2]

- *Баухауз (1919-1933pp)*

Локаційно- Німеччина (Веймар, Дассау).

Школа мистецтва, дизайну, архітектури, прототип багатьох сучасних арт-хабів. Головна ідея- створити функціональний простір, поєднавши мистецтво, технології [39] та ремесло в єдине ціле. Особливості візуальної складової: функціональність понад усе (без зайвого декору, кожна форма підпорядкована логіці, предмети з чіткою функцією кожен); геометричність (використання чистих форм, всі елементи інтер'єру, такі як вікна, меблі, освітлення, підпорядковуються геометричній логіці); відкритий простір (інтеграція повітря, світла та руху людини, простір без перегородок); світлі кольори та акценти (основні є природні відтінки, які створюють нейтральне середовище, але й наявні кольорові акценти, які відсилають до творчості Кандинського, Пауля Клеє); модульність та серійність (багато речей- трансформери, речі спроектовані для масового виробництва); Індустріальні матеріали (конструктивні елементи, такі як гвинти, каркас, часто відкриті, найчастіше в матеріалах прості- сталь, бетон, скло, хром, шкіра, фанера). В цьому напрямку інтер'єр має бути соціально значущим, доступний всім. Також важлива інтеграція мистецтва в побут- кожен предмет має бути безкомпромісно естетичним. Та принципи «Мінімум форми- максимум виразності» та «Форма слідує за функцією».

- *Арт-сквоти та кооперативи (1960-1980-ті pp)*

Локаційно Німеччина, Данія, Словенія, Греція, Іспанія, Франція, Україна, Польща, США, Мексика.

Арт-сквоти мали досить визначені ролі: альтернатива комерційним галереям, культурним інституціям; місце експериментального мистецтва; створення спільнот; існування досить тимчасове, але значно впливає на «культурну карту міста». Це

були самоорганізовані простори, найчастіше базовані в покинутих будівлях (заводи, склади, вілли), працюючі за принципами рівності, часто з анархістським, контркультурним характером, що в центрі уваги тримає творчість, самовираження та експеримент. Під впливом цих принципів формується специфіка інтер'єру та художньо-декоративного оздоблення: збереження бруталних архітектурних форм будівлі (оголені цегляні стіни, балки, труби, старі сходи); трансформаційність просторів (створені і для творчості, і для виставок, перформансів, і для життя); багато інтер'єрних рішень створені власниками простору (розпис стін, арт-інсталяції, саморобні світильники); недосконалість, що стає частиною стилістики (навмисна грубість, поєднання загальноприйнятого «високого» з «низьким»); візуальна насиченість та різноманітність (хаос як частина естетики, анархічний, іронічний візуальний ряд, стріт-арт, мурали, постери, цитати, наліпки на стінах); колективне втручання (простір ніколи не завереним, а також формується колективно всіма учасниками спільноти).

Наприклад:

“Tacheles”- Берлін- дуже великі бетонні зали з вікнами без рам, в інтер'єрі скульптури зі сміття, а всі стіни розписані графіті;

“Metelkova”- Любляна- зручні для імпровізації фасади та інтер'єри, поєднання скла, металу, дерева, сміття.

Арт-кооперативи, натомість це колективне володіння і управління технікою, простором, майстернями, галереями. Це такі собі об'єднання для економії ресурсів, взаємодопомоги, спільного виробництва, які часто мають спільні бюджети, членські внески та функціонують як соціальне підприємство. Рішення приймаються колективно: один член-один голос. Арт-кооперативи є напівофіційні, часто зареєстровані, структура функціонування чітка та послідовна, фокус на сталій співпраці, а форма керування демократична. Що стосується інтер'єрів, вони також колективно зроблені (нема «офіційного» дизайну і кожен може внести щось своє)і, переважає функціональний мінімалізм з арт-акцентами (білі, сірі стіни, великі

художні акценти у вигляді художніх робіт, інсталяцій, муралів), простір є мультифункціональним (часто відокремлена виставкова зона), також трансформаційність та адаптивність під різні задачі.

- *Креативні кластери (1990-ті-2000-ні рр)*

Локаційно: Німеччина, Польща, Україна, Нідерланди, Велика Британія.

В ідеології кластерів лежить децентралізація культури, кооперація, а не конкуренція, перетворення занедбаних місць в культурні осередки, відкритість до громади. Що стосується інтер'єрних особливостей- внаслідок розташування в занедбаних місцях, відкрите планування та збереження історії будівлі, модульність, гнучкість, функціональне зонування і, знову ж таки поєднання промислового з творчим. Особливість самого простору в тому, що тут відбувається синергія творчості, суспільного та економічного.

- *Сучасні арт-хаби (2010р- наші часи)*

Локаційно країни-лідери за кількістю активних арт-хабів зараз: Велика Британія, Німеччина, Нідерланди, Польща, Канада, Україна.

Сучасні арт-хаби продовжують тенденцію знаходження в промислових зонах, центральних та напівцентральних районах міст, культурно-історичних будівлях. Відповідно, ми можемо зробити висновок, що це комфортний для митців простір вже впродовж багатьох років. Простір являється багатофункціональним та зазвичай має певний перелік типових зон: рецепція/вхід, виставковий простір, лаундж зона, майстерні, лекторій/конференц хол.

Кожен сучасний арт-хаб має візуальну ідею, або й кураторську концепцію, яка проглядається у всьому інтер'єрі. Часто елементи інтер'єру являються виставковими об'єктами самі по собі. Матеріали та фактури використовуються природні, або наближені до них, часто зберігається автентична структура стін. Освітлення детально продумане і являється один з основних «творців» атмосфери в кожній зоні. Меблі легкі, модульні, мобільні для створення простору, що легко трансформується

під певні задачі. Настінні інсталяції та декор- часто використовується для брендування від локальних митців, мурали, авторський живопис, настінна графіка не менш популярні, часто присутні експериментальні світлові рішення та інтерактивні інсталяції. [25], [26]

Наприклад:

“IZONE”- Київ- цегляні стіни, мистецькі інсталяції, відкритий простір та майстерні;
“Misto hub”- Харків- світлі кольори, гнучкі простори, акценти на локальній графіці.

Тобто, ми можемо зробити висновок, щодо історичного підґрунтя формування тенденцій художньо-декоративного оздоблення інтер'єрів арт-хабів та виокремити обов'язкові до використання в сучасності елементи [19]. Мистецький простір не має ні в якому разі обмежувати відвідувача та обов'язково має надихати, створюючи відчуття безпеки. Для цього є конкретні засоби у вигляді правил оздоблення арт-хабів, які зустрічаються в кожному з них, та до яких треба дослухатись.

2.3 Етапи проектування. Проектні рішення. Особливості планування та художньо-декоративного оздоблення інклюзивного арт-хабу, використані в атестаційній роботі.

Під час проектування в першу чергу був проаналізований теоретичний аспект особливостей проектування арт-хабів [15], [16], [17],[18]. Спираючись на історичний досвід, було прийнято рішення рухатись в сторону відкритого простору, скляних перегородок, природних матеріалів, а як філософію простору взяти спрямування на екологічність. Простір орієнтований на людей з фізичними вадами та залучення їх в життя арт-хабу. Особливості просторів для людей з фізичними вадами були враховані.

Що стосується об'єкту проектування: це заміський будинок в Ужгороді, має один

поверх, зручний заїзд на територію. Невеликий розмір будинку підкреслює концепцію простору та додає більше затишку та відчуття камерності. Ціль захопити великий обсяг аудиторії була відсутня, відповідно й архітектурні властивості дому сприяють підкресленню цієї ідеї. Будинок має гарну територію та вихід в сад, що надає багато можливостей для проведення заходів на свіжому повітрі та позитивно впливає на стан психіки людини.

На меті було створити комфортне природне середовище, враховуючи історичний досвід проєкування арт-хабів. Тепер слід перейти до реалізації:

Після аналізу теоретичної частини та розподілу будинку на умовні зони, відбувся пошук візуальних прикладів та створення мудбордів(рис. 2.1, рис.2.2). Вже в цей момент був придуманий концепт художньої роботи, на якому й базувались подальші рішення про проектування. Як один з варіантів концепції простору, був розглянутий досвід «Зали павичів», де інтер'єр не був нейтральним середовищем, а картина оздоблювальним елементом, а весь інтер'єр вів до художнього твору та підкреслював його усіма можливими способами(рис.2.3). Але згодом я повернулась до більш класичного початкового варіанту. Сприяв цьому мій візит заходу "Ukrainian design week". Там було представлено багато варіантів фурнітури від українських брендів, які й надихнули мене на подальшу працю.

Розглядаючи кожен проєктовану зону окремо, поговоримо про основні елементи інклюзії та елементи класичного арт-хабу. [8]

Почнемо з зони *рецепції-координаторської*. Інклюзивні елементи: наявність автоматичних дверей з широким проїздом, неслизька бетонна підлога з використанням вторсировини, невисока стійка рецепції, місце у зоні очікування під крісло колісне, а також наявність простору для розвороту. Елементи арт-хабу: каміння та відкрита конструкція стіни, як посилання на промислові приміщення арт-хабів-попередників, освітлення неяскраве та тепле, а також велике панорамне вікно, як елемент відкритого простору, присутній дизайнерський диван. Всі текстури навколо різноманітні, тож спілкування глядача з простором відбувається і керується

саме ними. Концептуально: контраст твердого холодного скла з м'якою теплою тканиною, твердим теплим деревом та жорстким необробленим, «диким» каменем-основоположні для інтер'єру цього місця. Стійка рецепції виконана з локального Ужгородського каменю та перегукується з гірською місцевістю локації. Стіна позаду рецепції має отвори та відкриту конструкцію, що цікаво взаємодіє з глядачем, позитивно впливає на характеристику відкритості простору. Ваза юлія стійки рецепції виконана з переробленого паперу. Такими роботами займається українська студія «Koska»(рис.2.4).

Рухаючись далі, відвідувач потрапляє у *виставкову зону*. Інклюзія: широкий простір, неслизька підлога, м'яке точкове освітлення, широкі розсувні автоматичні двері. Типові елементи арт-хабу: наявність галерейного простору є важливою в творчих просторах для розуміння результативності праці митців та комунікативної зони. Як ми можемо згадати, арт-хаби мають провокувати спілкування, особливо коли мета простору- інклюзувати якісь меншинства. Тож цей простір містить багато світла, місця та об'єкти споглядання, що в комбінації провокує комунікацію. Один із виставкових стендів знаходиться на скляній стіні майстерні, що змушує звернути увагу на цю зону. Це важливий момент створення атмосфери, адже саме майстерня-серце арт-простору, яка рухає все навколо себе. Стіни нейтральні, але не білі, адже хотілось уникнути абсолюту навіть в такому прояві. Виставковий простір орієнтований на перебування в ньому до 40 хвилин.

Простір *майстерні*- найголовніший в цьому проєкті. [12] Елементи інклюзії: широкі розсувні двері, неслизька підлога, багато місця для маневрів на кріслі колісному, невисокі вішалки для фартухів та невисокий стіл. Елементи, типові для арт-хабу: великі скляні стіни, панорамні вікна, що створюють максимальну відкритість простору, натуральне дерево, дизайнерські стільці, наповненість простору, зона для робіт, зроблених в цьому місці, художня робота на стіні. Скляні стіни дають не лише відчуття відсутності перегородок і відкритості, а й можливість побачити художню роботу з різних точок будинку- з виставкової зали, з виходу в сад. Стіл хотілося б розглянути окремо: приклад модульності та функціональності. За основу

проектування столу був взятий стіл-трансформер (рис.2.5). В арт-хабах одна з головних вимог- можливість трансформувати простір під різні потреби та функції, змінюючи атмосферу з ніг на голову. Цей стіл може бути суцільним великим столом для спільних активностей- робоча зона по периметру, або ж може бути розкладений на різні робочі місця для індивідуальної відокремленої роботи. Це дає безліч можливостей та розширює потенційний спектр занять. Основним заняттям планується лозоплетіння, як метод творчості, що науково доведено підходить навіть людям з ПТСР (Посттравматичний стресовий розлад). Враховуючи спрямованість на людей з фізичними вадами, ми маємо розуміти, що лєвова частка цих відвідувачів можуть бути ветеранами повномасштабної війни. У загальному, питання саме такої спрямованості зумовлено саме стрімким збільшенням людей з фізичними вадами внаслідок повномасштабного вторгнення. Люди можуть бути травмовані війною як фізично, так і морально, що не є взаємовиключним. Тож момент художньо-декоративного оздоблення має врахувати всі тонкощі етико-психологічного сприйняття травмованими людьми простору. Інклюзія- це не лише про наявність пандусів та широких дверей- це про кожну деталь в просторі, яка створює в першу чергу моральний комфорт для всіх залучених груп населення. В просторі присутні елементи з різницею текстур для заземлення тривожних людей та допомоги їм знаходитись в реальності, відсутні яскраві кольори [32], [33] , надто яскраве холодне світло, присутній художній елемент- графічна робота, яка має багато деталей та може допомогти людям з проблемами з концентрацією почуватись добре.

Узагальнюючи, можу сказати, що були враховані потреби цільової аудиторії та взятий до уваги і використаний історичний досвід художньо-декоративного оздоблення арт-хабів. Вектор на інклюзію, екологічність був врахований без втрати історичної основи творчого простору.

РОЗДІЛ III- Художня робота. Етапи та обґрунтування

3.1 Аналіз художніх аналогів і прототипів творчої роботи

Техніка виконання художньої роботи- графіка, тож в першу чергу слід було виокремити джерела натхнення [38]. Моє дослідження теми було спрямоване на пошук аналогів для синтезу та створення чогось авторсько-унікального.

Скільки себе пам'ятаю, завжди надихалась епохою ренесансу, тож пішла в ці витоки. Для неї характерне зображення багатьох персонажів на одному полотні, кожен з яких має свою історію та сюжет. (рис. 3.1). Що стосується техніки- дуже часто це була гравюра, або офорт. Досліджуючи українських діячів, які займались ліногравюрою, натрапила на творчість Богдана Сороки, а потім побачила його кольорову графіку (рис. 3.2). Мене підкорила стилізація та яскравість. Наступний етап мого дослідження- Франц Поледне [11] - австрійський митець, основним напрямком якого були пейзажі міста.(рис. 3.3, рис.3.4, рис 3.5). Його роботи- щось на межі живопису та графіки через стриману кольорову палітру та високу деталізованість. Мені дуже сподобались його заливки площин аквареллю та я закохалась в ці міські пейзажі. В подібні техніці творить Коломієць Юрій Дмитрович (рис. 3.6) та Василь Когутич (рис. 3.7). Далі я ознайомилась з творчістю пані Пластари Оксани Петрівни- мого дипломного керівника. (рис. 3.8) Один з основних напрямків її творчості- міські пейзажі, виконані дуже технічно. Грамотна композиція та підбір кольорових схем захоплюючий. Не менш цікавими виявились і графічні замальовки міста, де присутня динаміка, гарна перспективна побудова, яка очевидно концептуально обґрунтована. (рис. 3.9) Двома словами, повний захват. Також я

ознайомилась з творчістю пана Твороновича Ігоря Олександровича- неймовірна технічна авторська графіка, яка викликає дуже яскраві емоції. Виокремила для себе гру з динамічністю форми при прописці людей. А також натрапила на пейзажну листівку його авторства. (рис.3.10) Наступною сходинкою був Дж. М. Форкада та його ескіз міста, який також поєднує стриману кольорову гаму та графічність. Всі лінії дуже живі та надихаючі.(рис.3.11). Вівьєн Б.- натхненник техніки з використанням кольорових олівців в пейзажі. (рис. 3.12). Споглядаючи роботи, виконані кольоровими олівцями, я зрозуміла, що це чудово впишеться в гру текстур мого інтер'єру та підкреслить їх.

Таким чином дійшла до висновку, що хотіла би бачити в інтер'єрі свого арт-хабу графіку з акварельними заливками та кольоровими олівцями, натхненну класичними творами мистецтва та інтерпретовані в сучасність.

3.2 Зародження ідеї «Прийняття». Початок формування ескізів

Моя художня робота має *на меті* зачепити тему нереалізованості інклюзії в наш час, при цьому не перевантаживши глядача. [6], [7],

Формально місто має бути безбар'єрним, щасливим, суспільство толерантним і тд. Фактично ж, пандуси встановлюються по інший бік від поручнів під неправильним кутом, тактильні смуги розташовуються не вірно, безбар'єрності не існує, а у суспільства ще дуже багато місця для розвитку толерантності. Звісно ж, позитивні речі також присутні у вигляді популяризації теми важливості інклюзії. Поглянувши на ситуацію навіть декілька років тому, можна побачити позитивну динаміку. Але й озвучувати проблему важливо для підтримки цього вектору руху. Зараз я вважаю важливим говорити, що інклюзія стосується не лише людей на кріслах колісних та людей з вадами зору, а й людей з різними видами тривожних, депресивних,

обсесивно-компульсивних розладів та ін. Простір має бути комфортним для всіх. І коли ми інклюзуємо всі групи людей, створиться чудове суспільство та, на думку деяких науковців, ми зможемо перейти до наступного етапу- інклюзування тварин. Звучить поки що трохи абсурдно, але я вважаю, що це має майбутнє та право на життя.

Ідея моєї художньої роботи- зобразити місто та людей, показати, що вони працюють як суцільний організм та взаємопов'язані. Кожен із зображених персонажів має власну історію, як і місто, в якому вони перебувають. Підв'язуючись до місцезнаходження простору, було вирішено зобразити Ужгород. При цьому зображення мало бути в стриманій кольоровій гамі, тож і техніку я обрала відповідну.

Що стосується рішення *матеріалів*: акварельні заливки та текстурні олівці- це все в обмеженій кольоровій палітрі має створити м'який ефект, не зважаючи на графічність та наявність архітектурних елементів в картині. Акварель я обрала як свій улюблений матеріал для творчості та надихнувшись аналогами, описаними вище. Олівці я обрала як елемент уточнення та текстуризації. Моя художня робота обов'язково мала бути текстурною, взаємодіючи з глядачем та простором навколо, тому і рішення було відповідне. Чому саме кольорові? [20] Хотілося додати життєстверджувальний характер картині, який викликає позитивне піднесення та надихає творити.

Назва також має обґрунтування, звісно ж. На мою думку, інклюзія можлива лише після відкриття «внутрішніх дверей прийняття». Це щось подібне до фрази «Чути може лише той, хто готовий слухати». Тобто не збагнувши мету, неможливо чогось досягнути. Так само й без прийняття неможлива інклюзія. Люди на зображенні в симбіозі з містом лише тому, що були готові рухатись в цьому напрямку. Тож і прийняття є основоположним в формуванні здорового суспільства. Важливо зазначити, що воно ні в якому разі не виключає негативні емоції. Людина може відчувати різне і це чудово. Головне не намагатись при цьому тікати від самого себе,

приймати лише позитивне, а негативне знищувати. Прийняття це про гармонію з усіма аспектами емоцій та почуттів- і загальноприйнятих позитивних, і загальнонеприйнятих негативних. Прийняття- це про любов до всього- і хорошого, і поганого. Адже так важливо, щоб все було в балансі. Як не буває райдуги без дощу, як не буває сонячних днів без хмарних, так і не буває абсолюту хорошого, або поганого. Головне не те, що фактично відбувається навколо, а те, як воно сприймається кожною особистістю.

Початок ескізу- це завжди ідея, мета, концентрація на почутті всередині та його фіксація на полотні. Але також важливо враховувати і технічну сторону формування ескізів, а саме- композиційне рішення та балансування зображення задля чіткості ідеї та правильної інтерпретації глядачем.

3.3 Етапи виконання та аналіз результату. Пояснення композиційного рішення та розташування в інтер'єрі

Першим етапом був пошук референсу. За основу я взяла Ужгородський пейзаж(*рис.3.13.*). Мені відгукнувся контраст історичної багатоповерхової будівлі з сучасним приватним сектором, а також простір, що технічно підійшов для вписування туди людей.

Другий етап- композиційні та тональні пошуки. Серед них зупинилась на одному з швидких начерків. (*рис. 3.14*). Композиційно: на перетині третин знаходиться основна маса людей, а також туди ведуть всі перспективні скорочення, що змушує глядача звернути увагу на сюжетність персонажів.

Третій етап- більш детальний ескіз. Спочатку акварельні заливки по площинам (*рис.3.15*), а трохи згодом уточнення деяких деталей кольоровими олівцями(*рис.3.16*). Таким чином, я випробувувала поєднання акварелі з олівцями в розрізі моєї художньої роботи та підбрала візуальний ефект, якого я хочу досягнути на великому форматі. Ескіз вийшов яскравим, теплим, спокійним, що й було на меті.

Четвертий етап- перенесення ескізу на формат, побудова простим олівцем (рис.3.17). Трошки згодом заливка площин аквареллю (рис.3.18), а ще згодом- прописка всіх деталей олівцями та фінальний результат (рис. 3.19).

В результаті ми маємо текстурну, теплу, позитивну художню роботу, яка відповідає вимогам простору. Вона надихає, несе сенс, але не перевантажує глядача, не зважаючи на кількість деталей.

Також вона має всі ознаки графіки:

- композиційні засоби- лінія, штрих, пляма;
- обмежена кольорова палітра;
- штрихування і текстура.
-

Що стосується *розташування* художнього твору- північна стіна майстерні. Це також пояснюється певними пунктами:

- безумовно хороше освітлення кімнати- поруч два панорамних вікна;
- ідейно- робота створена надихати, тож і приміщення вибране максимально творче з простору, робота підкреслює філософію арт-хабу;
- композиційно- поруч нема відволікаючих елементів, цю стіну видно через скло з інших функціональних зон простору (галерея, вихід в сад)
- освітлення: біля роботи знаходиться точкове нейтральне освітлення, яке створює легенький контраст з загальним теплим, але при цьому підкреслює кольори на художній роботі;
- оформлення- оформлена в антираму, що створює візуально цікавий, незвичний для подібної роботи ефект невеликої постеризації.

Тож, рішення художньої роботи і стосовно художньої композиції, і стосовно концепції, і стосовно розташування є повністю обґрунтованим та не випадковим.

Результат вписання художньої роботи в інтер'єр:

Підкреслено ідею інклюзії, важливості комунікації та прийняття суспільством людей різних меншиств. Творчість подана як елемент візуальної комунікації, що об'єднує людей між собою та зменшує бар'єрність, художня робота спонукає до творчості та надихає, є способом відволікання від рутини, або заземлення, а також предметом обговорення для відвідувачів майстерні.

ВИСНОВКИ

Художня робота в художньо декоративному оздобленні інтер'єру це не просто декоративний елемент- це спосіб підкреслити індивідуальність простору, акцентувати увагу відвідувача на певній тезі, посилити філософську ідею простору. Безумовно важливо відповідально ставитись до таких речей, адже подібний елемент може бути недоречним та зіпсувати враження від всього навколо в одну мить. Під час створення художньо-декоративного елемента для інтер'єру варто враховувати безліч факторів: стильові особливості та теоретичні засади використаних технік, історичний досвід проектування та оздоблення функціонально подібних просторів, а також етико-психологічні особливості цільової аудиторії. Це все дає нам фундамент для прийняття певних композиційних рішень. В свою чергу, композиційні рішення мають бути технічно грамотними та добре зваженими та обгрунтованими. Якщо буде відсутній хоча б один з цих пунктів, таке оздоблення може негативно вплинути на загальну атмосферу простору, враження від нього та стан відвідувачів. Тож митець має бути всесторонньо розвинений та обізнаний для такого завдання, а також уважний.

Протягом виконання, було досліджено художню роботу, як типовий елемент художньо-декоративного оздоблення арт-хабів та метод візуальної комунікації, а також створено авторський художній твір , що вписується в спроектований інтер'єр. Таким чином, результат дипломної роботи підтверджує , що художньо-

декоративний елемент у вигляді картини являється напряму провідником спілкування між різними групами та має величезний вплив на подальший розвиток комунікації, настроїв, атмосферу в приміщенні арт-хабу.

ДЖЕРЕЛА

1. Alexander C. Notes on the Synthesis of Form. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1964. 184 с.
2. Bourriaud, N. Relational Aesthetics Les presses du réel, 2002. 96 с.
3. Charow J. Loft Law: The Last of New York City's Original Artist Lofts. Мілан: Damiani, 2024. 256 с.
4. Cousins, Ian T. et al. (2022). Outside the Safe Operating Space of a New Planetary Boundary for Per- and Polyfluoroalkyl Substances (PFAS). Нью йорк, 221с.
5. Eskilson S. J. Graphic Design: A New History. Лондон: Laurence King Publishing, 2011. 464 с.
6. Goldie P., Schellekens E. (ред.) The Aesthetic Mind: Philosophy and Psychology. Оксфорд: Oxford Univ. Press, 2011. 470 с.
7. Gombrich E. H. Art and Illusion: A Study in the Psychology of Pictorial Representation. New York: Pantheon Books, 1960. 276 с.
8. Norman D. A. Design of Everyday Things. Нью-Йорк: Basic Books, 1988 (перевидання 2013). 354 с.
9. Peiffer P. The Slip: The Street That Shaped a Generation of Artists. Нью-Йорк: Scribner, 2023. 321 с.
10. Sánchez-Bayo, Francisco & Wyckhuys, Kris A.G. Фундаментальний звіт про

потепління, з підтвердженням антропогенного впливу. 2019. 77с.

11. Web Umenia. Franz Poledne – колекція творів
URL:<https://www.webumenia.sk/en/author/1939>
12. Бондар Л. INTERIOR DESIGN in Ukraine: Дизайн інтер'єру в *Україні*. Київ: CP Publishing, 2022. 200 с.
13. Гомбріх Е. Г. Історія мистецтва Нью йорк, 2023. 49ст.
14. Графіка та історія її розвитку- Арт-студія «Ліхтарик».
URL:<https://lihtaryk.com.ua/grafika-ta-istoriya-yiyi-rozvitku/>
15. ДБН В.2.2-15:2019. Житлові будинки. Основні положення. К. : Мінрегіонбуд України, 2019. 44 с.
16. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. Київ : Мінрегіон України, 2018. 70 с.
17. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. Зміною № 1. Київ : Мінрегіон України 2022. 20 с
18. ДБН В.2.2-9:2018. Громадські будівлі та споруди. Основні положення із Зміною №1. Актуалізований текст в останній редакції із внесеними змінами. Київ : Міністерство розвитку громад та територій України, 2022. 48 с
19. Де Боттон А. Архітектура щастя. Київ: ArtHuss, 2021. 296 с.
20. Іттен Й. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ : ArtHuss, 2022. 96 с
21. Клековкін О. Ю. Мистецтво: Методологія дослідження: методичний посібник / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. Київ : Фенікс, 2017
22. Лекція «Образотворче мистецтво в ЗДО» URL:
<https://vseosvita.ua/library/embed/010094p6-8f77.docx.html>
23. Мамолат Євгеній Самійлович Монументально-декоративне мистецтво /Є.С. Мамолат. Київ : Держ. вид. образотворч. мистецтва і муз. літ. СРСР, 1961.

40 с

24. Манович, Л. Програмне забезпечення бере командування: як програмні середовища формують сучасну візуальну культуру Marginem, 2016. 240 с.
25. Нестерова Д. В. Внутрішнє оздоблення. Сучасні матеріали та технології. Київ: М., 2008. 186 с.
26. Норман Дональд А. Дизайн для кращого світу: Значущий, стійкий, орієнтований на людство (Design for a Better World). Київ: ArtHuss, 2024. 376 с.
27. Образотворче мистецтво- Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%B5_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE
28. Олійний живопис- вікіпедія URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BB%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%B6%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81
29. Поліщук А. А. Теорія та практика графіки. Київ: Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2015. 47 с.
30. Пушкарьова К. К., Кочевих М. О. Матеріалознавство для архітекторів та дизайнерів. Київ: Ліра-К, 2018. 424 с
31. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Колористика інтер'єру : навч. посібник /О.І. Сєдак, О.Ю. Запорожченко; Нац. академія образотворч. мистецтва і архіт. 2-ге вид., доп. Київ : Каравела, 2020. 279 с.
32. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Образотворче мистецтво та колір в інтер'єрі : навч. посібник /Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна. Київ : Каравела, 2020. 320 с.
33. Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна Твори мистецтва в колірному вирішенні внтер'єрів громадських будинків : монографія /Сєдак Олександр Ігорович, Запорожченко Оксана Юріївна.

Київ : Каравела, 2020. 309 с.

34. Сидоренко В.Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / ІПСМ АМУ. К.: ВХ[студіо], 2008. 188 с
35. Степовик Д. Українська гравюра бароко. Київ : ТОВ «Видавництво "КЛІО"», 2012. 495 с.
36. Сьомка Сергій Володимирович Композиція. Теорія і методика пропорціонування : навч. посібник: у 2 ч. /Сьомка С.В.; Нац. академія керівних кадрів культури і мистецтв, Ч. 1-2. Київ, 2016. 418 с
37. Філь Ш., Філь П. Дизайн 20 століття. Taschen America Llc, 2012. 87ст.
38. Художники Києва: Живопис. Графіка. Скульптура. Декоративноприкладне мистецтво: Творчо-біографічний довідник /Ред. рада: І. Бугаєнко та ін., Вип.1. Київ : ІПРЕЗ, 2000. 199 с.
39. Шумега С. С. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єра : навч. посіб.; М-во освіти і науки України, Прикарпатський ун-т ім. В. С. Стефаника, Ін-т культури і мистецтв. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 298 с. (баугауз)
40. Яців Р. Мала хронологія мистецьких подій і пам'ятних дат ХХ століття: Україна – Світ. Львів : Априорі, 2021. 544 с.

ДОДАТОК

Рис.1.1

Рис. 1.2

Рис. 1.3

Рис. 1.4

Рис. 1.5

Рис. 1.6

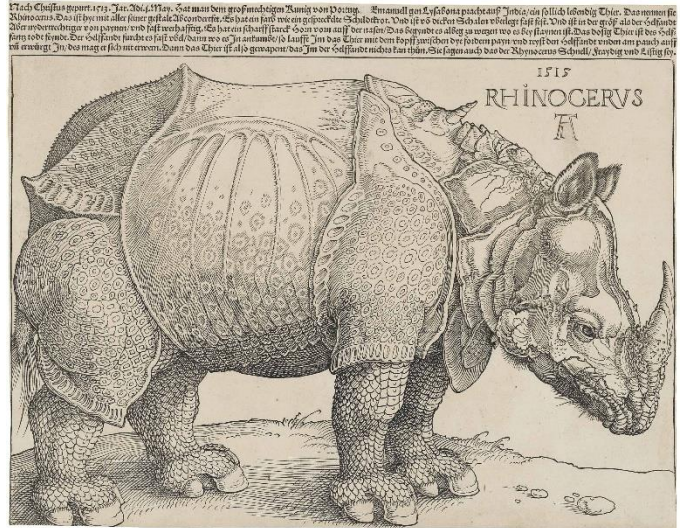

Рис. 1.7

Рис. 1.8

Рис. 1.9

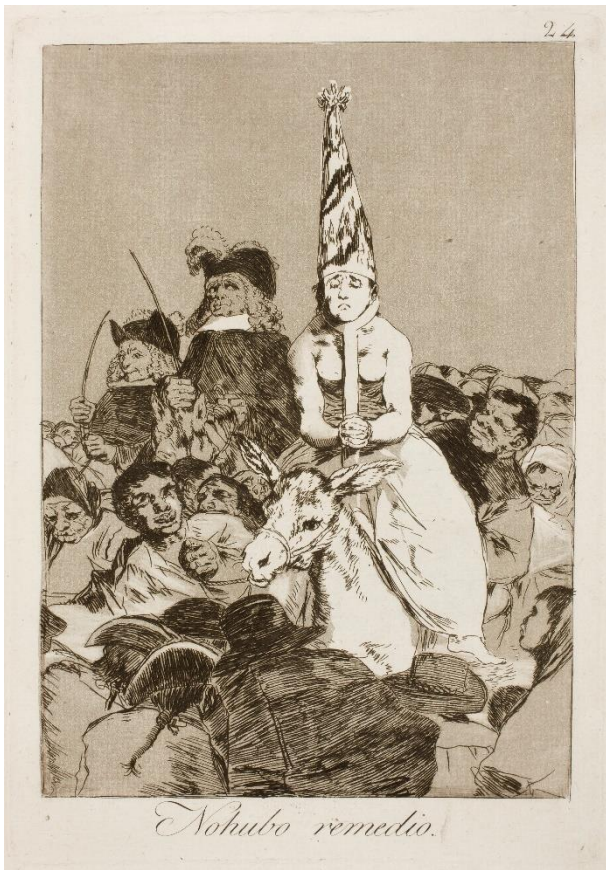

Рис. 1.10

Рис. 1.11

Рис. 1.12

Рис. 1.13

Рис. 1.14

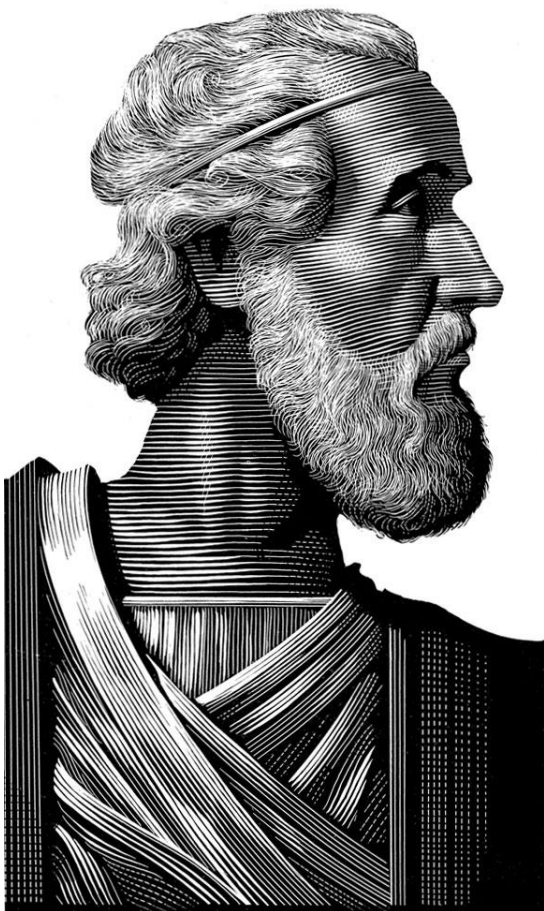

Рис. 1.15

Рис. 1.16

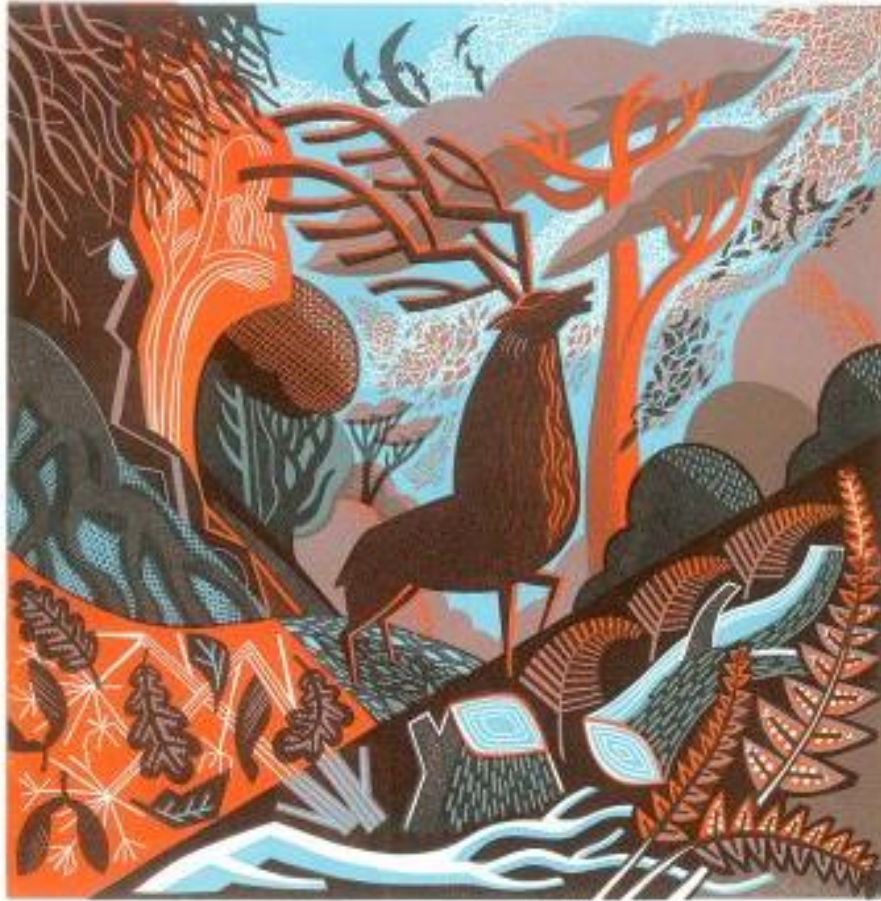

Рис. 1.17

Рис. 1.18

Рис. 2.1

Рис. 2.2

Рис. 2.3

Рис. 2.4

Рис. 2.5

Рис. 3.1

Рис. 3.2

Рис. 3.3

Рис. 3.4

Рис. 3.5.

Рис. 3.6

Рис. 3.7

Рис. 3.8., рис. 3.9.

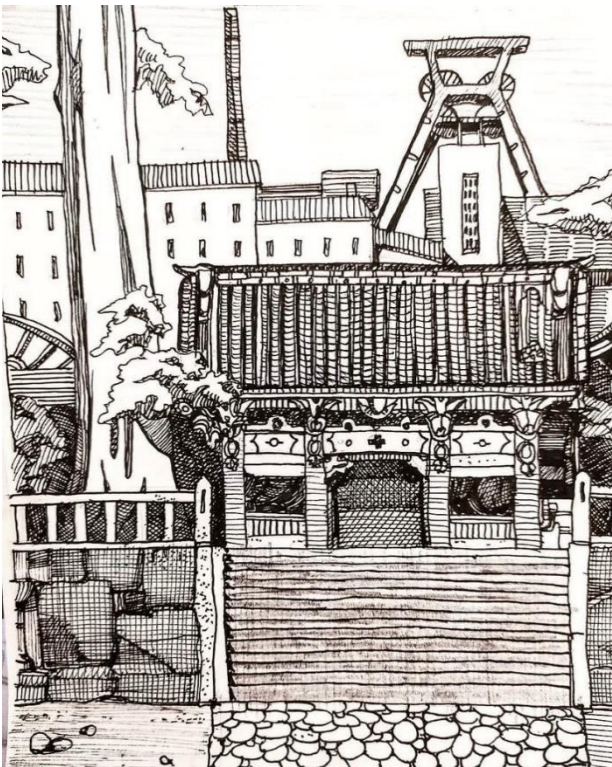
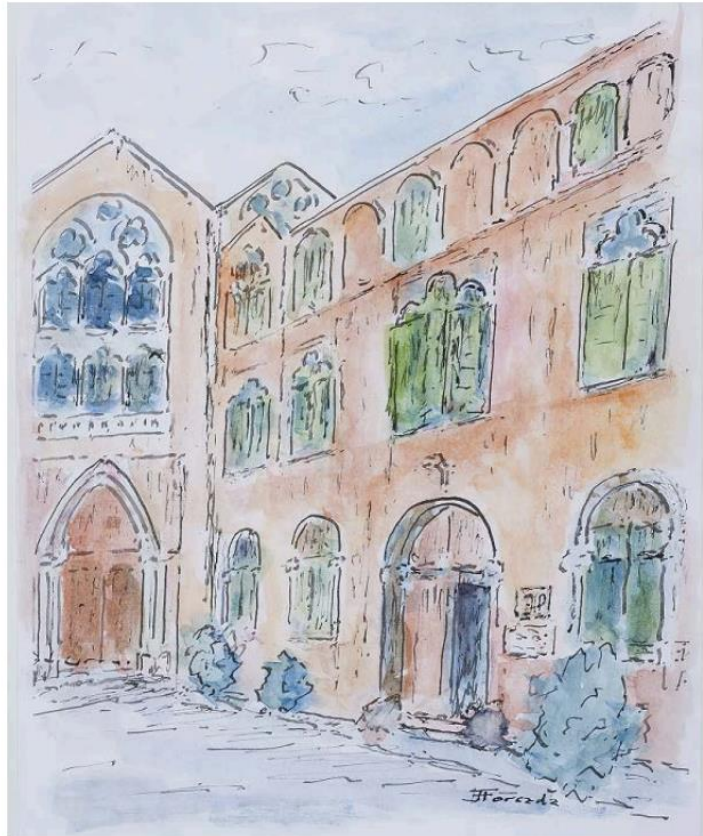
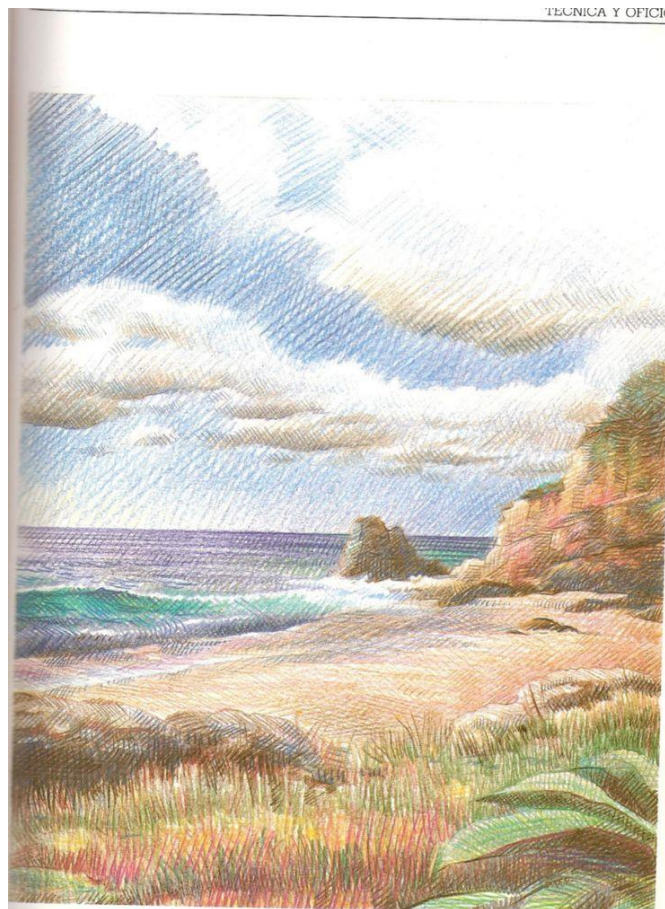

рис. 3.10.

Autor: J.M Forcada

Рис. 3.11

TECNICA Y OFICIO

Рис. 3.12.

Рис. 3.13

Рис. 3.14

Рис. 13.15

Рис. 13.16

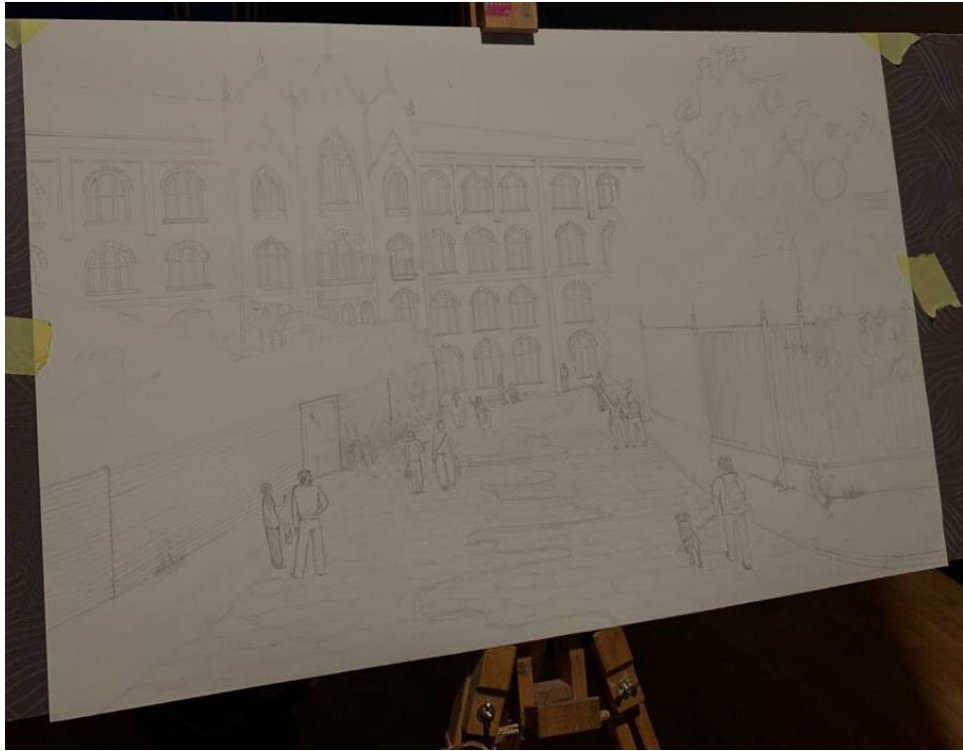

Рис. 13.17

Рис.13.18

Рис. 13.19